

28/11), predsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine donio je

ODLUKU

O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE BUDŽETSKE REZERVE

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, u iznosu od 2.500 KM u svrhu pomoći Dragoljević (Petra) Milanu (JMBG: 2206975192665) iz Kupresa radi obnove porodične kuće.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove Odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na tekući račun broj 842620-21-20799, kod Intesa Sanpaolo Banke.

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-50-2-1223-1/11
6. jula 2011. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola Špirić, s. r.

207

Na temelju članka 15. stavak 2. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 144. sjednici održanoj 24. veljače 2011. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O NAČINU OBAVLJANJA PRETRAGE NA PRISUTNOST TRICHINELLA U MESU

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

- (1) Ovim se Pravilnikom propisuju metode pretraživanja na prisutnost *Trichinella* u mesu, obveze mjerodavnih tijela i subjekata u poslovanju sa sirovinama i proizvodima životinjskog podrijetla (u daljnjem tekstu: sirovine i proizvodi), dodjeljivanje i opozivanje zdravstvenih statusa, veterinarski uvjeti za uvoz te provođenje službenih kontrola i monitoringa trihineloze.
- (2) Za potrebe ovoga Pravilnika pojam *Trichinella* podrazumijeva ličinke svih oblika koji pripadaju rodu *Trichinella*.

Članak 2.

(Mjerodavna tijela)

Mjerodavna tijela za provođenje ovoga Pravilnika su:

- a) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured);
- b) Mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt) su mjerodavna tijela definirana Zakonom o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), Zakonom o veterinarstvu u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 42/08) i Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) u slučaju Brčko Distrikta;

- c) Mjerodavna veterinarska inspeksijska tijela entiteta i Brčko Distrikta su mjerodavna tijela definirana Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/05), Zakonom o inspekcijama Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 74/10) i Zakonom o inspekcijama Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko Distrikta", broj 24/08 i 25/08).

POGLAVLJE II. OBVEZE MJERODAVNIH TIJELA I SUBJEKATA U POSLOVANJU SA SIROVINAMA I PROIZVODIMA

Članak 3.

(Uzorkovanje trupova)

- (1) Trupovi domaćih svinja moraju biti sustavno uzorkovani u klaonicama, kao dio post mortem pregleda u svrhu dobivanja prikladnog uzorka za pretragu. Uzorak mora biti uzet sa svakog trupa te pretražen na prisustvo *Trichinella* u laboratorijima, veterinarskim organizacijama ili klaonicama (u daljnjem tekstu: objekt) koje ispunjavaju uvjete iz članka 41. stavak (1) Odluke o uvjetima kojima moraju udovoljavati objekti za klanje životinja, obradu, preradu i uskladištenje proizvoda životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", broj 27/05), određenim od mjerodavnih tijela entiteta i Brčko Distrikta uz korištenje jedne od slijedećih metoda:
 - a) referentne metode opisane u Poglavlju I. Prvitak I. ovoga Pravilnika;
 - b) ekvivalentne metode opisane u Poglavlju II. Prvitak I. ovoga Pravilnika.
- (2) Do dobivanja rezultata pretrage subjekat u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora osigurati potpunu sljedivost, te se pridržavati slijedećeg:
 - a) trupovi iz stavka (1) ovog članka mogu biti rasječeni u najviše šest dijelova u klaonici ili rasjekaonici u sklopu klaonice;
 - b) iznimno od točke a) ovog stavka, nakon dobivanja odobrenja mjerodavnog veterinarskog inspeksijskog tijela entiteta i Brčko Distrikta, trupovi mogu biti rasječeni u rasjekaonici koja je u sklopu klaonice, ili kao odvojeni objekt, ukoliko su osigurani slijedeći uvjeti:
 - 1) postupak rasijecanja mora biti pod nadzorom mjerodavnog veterinarskog inspeksijskog tijela entiteta i Brčko Distrikta,
 - 2) trupovi ili djelovi trupa mogu se otpremati samo u jednu rasjekaonicu,
 - 3) rasjekaonica se mora nalaziti na području Bosne i Hercegovine,
 - 4) u slučaju pozitivnog nalaza, svi dijelovi trupa proglašavaju se neprikladnim za prehranu ljudi.
- (3) Trupovi konja, divljih svinja i ostalih uzgojenih ili divljih vrsta životinja prijemljivih na *Trichinella* moraju biti sustavno uzorkovani u klaonicama ili objektima za obradu i rasijecanje divljači u sklopu post mortem pregleda.
- (4) Uzorkovanje iz stavka (3) ovog članka ne mora se provoditi ako je mjerodavno veterinarsko inspeksijsko tijelo entiteta i Brčko Distrikta na temelju procjene rizika utvrdilo da je rizik od trihineloze za određene uzgojene ili divlje vrste životinja zanemariv.
- (5) Uzorak iz stavka (3) ovog članka uzima se sa svakog trupa i pretražuje sukladno Prvitu I. i III. ovoga Pravilnika u laboratoriju, veterinarskim organizacijama ili klaonicama koje ispunjavaju uvjete iz članka 41. stavak (1) Odluke o uvjetima kojima moraju udovoljavati objekti za klanje životinja, obradu, preradu i uskladištenje proizvoda životinjskog podrijetla, koje je odredilo mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta.

Članak 4.

(Odstupanja)

- (1) Iznimno od članka 3. stavak (1) ovoga Pravilnika, meso domaćih svinja koje je podvrgnuto postupku zamrzavanja

sukladno Privitku II. ovoga Pravilnika pod nadzorom mjerodavnog veterinarskog inspeksijskog tijela entiteta i Brčko Distrikta, izuzima se od pretrage na *Trichinellu*.

- (2) Iznimno od članka 3. stavak (1) ovoga Pravilnika, trupovi i meso domaćih svinja koje se drže isključivo za tov i klanje izuzimaju se od pretrage na *Trichinellu* kada životinje dolaze:
- sa gospodarstva ili kategorije gospodarstva koje je mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta službeno priznalo kao slobodne od trihineloze sukladno postupku navedenom u Poglavlju II. Privitak IV. ovoga Pravilnika;
 - iz regije za koju je rizik od trihineloze kod domaćih svinja službeno potvrđen kao zanemariv.
- (3) Kada se primijeni odstupanje navedeno u stavku (2) ovog članka mjerodavno veterinarsko inspeksijsko tijelo entiteta i Brčko Distrikta podnosi Uredu godišnje izvješće koje sadrži informacije navedene u Poglavlju II. točka D Privitka IV. ovoga Pravilnika sukladno članku 9. stavak (1) Pravilnika o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza ("Službeni glasnik BiH", broj 46/10).

Članak 5.

(Pretraga na *Trichinellu* i uporaba oznake zdravstvene ispravnosti)

- (1) Trupovi navedeni u članku 3. ovoga Pravilnika ili njihovi dijelovi, osim onih navedenih u članku 3. stavak (2) točka b) ovoga Pravilnika, ne smiju se otpremiti iz objekta prije no što se utvrdi da je rezultat pretrage na *Trichinellu* negativan. Ostali dijelovi životinje namijenjeni za prehranu ljudi ili namijenjeni kao hrana za životinje, koji sadrže tkivo popriječno-prugastih mišića, ne smiju se otpremiti iz objekta prije no što se utvrdi da je rezultat pretrage na *Trichinellu* negativan.
- (2) Životinjski otpad i nusproizvodi životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni prehrani ljudi i koji ne sadrže popriječno-prugaste mišiće mogu se otpremiti iz objekta prije no što su poznati rezultati pretrage na *Trichinellu*. Mjerodavno veterinarsko inspeksijsko tijelo entiteta i Brčko Distrikta može zahtijevati da se nusproizvodi životinjskog podrijetla podvrgnu pretrazi na *Trichinellu* ili prethodnoj preradi prije nego što se dopusti njihovo otpremanje iz objekta.
- (3) Kada se u klaonici primjenjuje postupak koji osigurava da niti jedan dio trupa koji se pregledava ne napusti objekt prije nego što se utvrdi da je rezultat pretrage na *Trichinellu* negativan i kada je taj postupak službeno odobren od mjerodavnog veterinarskog inspeksijskog tijela entiteta i Brčko Distrikta, ili u slučaju primjene odstupanja iz članka 3. stavak (2) točka b) ovoga Pravilnika, oznaka zdravstvene ispravnosti sukladno Pravilniku o označavanju sirovina i proizvoda životinjskog podrijetla i izradi, obliku i sadržaju veterinarskih oznaka ("Službeni glasnik BiH", broj 82/09) može se uporabiti prije nego što se dobiju rezultati pretrage na *Trichinellu*.

Članak 6.

(Obuka)

Osoblje uključeno u pretragu uzoraka na prisustvo *Trichinella* mora biti odgovarajuće osposobljeno i da sudjeluje u:

- programu kontrole kvalitete pretraživanja na prisustvo *Trichinella*;
- redovitom procjenjivanju pretraživanja, evidentiranja i analiza postupaka koji se koriste u laboratoriju.

Članak 7.

(Metode pretraživanja)

- (1) Za pretragu uzoraka iz članka 3. ovoga Pravilnika koristi se metoda pretraživanja opisana u Poglavlju I. i II. Privitak I. ovoga Pravilnika kada je za uzorke koji dolaze iz istog gospodarstva ranije utvrđen pozitivan rezultat uporabom trihineloskopske metode navedene u članku 17. stavak (2) ovoga Pravilnika.

- (2) Sve uzorke u kojima je dokazana *Trichinella* potrebno je prosljediti u referentni laboratorij Bosne i Hercegovine gdje će se odrediti pripadnost vrsti.
- (3) Referentni laboratorij iz stavka (2) ovog članka bit će određen sukladno Odluci o određivanju ovlaštenih laboratorija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 68/05, 90/05).

Članak 8.

(Planovi žurnih mjera)

Ured donosi plan žurnih mjera u kojemu se opisuju sve aktivnosti koje se poduzimaju kada su uzorci, kako je navedeno u čl. 3. i 17. ovoga Pravilnika, pozitivni na *Trichinellu*.

Navedeni plan mora sadržavati:

- podatke o sljedivosti invadiranih trupova i njihovih dijelova koji sadrže mišićno tkivo;
- mjere pri rukovanju invadiranim trupovima i dijelovima trupova;
- postupak utvrđivanja izvora invazije i mogućnosti širenja među životinjama;
- mjere za sprečavanje ugroženosti na razini maloprodaje ili potrošača;
- mjere koje treba provesti kada se u klaonici ne može identificirati invadirani trup;
- određivanje vrste *Trichinelle*.

Članak 9.

(Priznavanje službenog statusa gospodarstava slobodnih od trihineloze)

Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta može službeno priznati gospodarstvo ili kategorije gospodarstva slobodnima od trihineloze kada su ispunjeni slijedeći zahtjevi:

- za gospodarstvo, zahtjevi određeni u Poglavlju I. i II. Dio A, B i D Privitak IV. ovoga Pravilnika;
- za kategorije gospodarstva, zahtjevi određeni u Poglavlju II. Dio C i D Privitak IV. ovoga Pravilnika.

Članak 10.

(Obveza izvještavanja subjekata u poslovanju sa sirovinama i proizvodima)

Subjekti u poslovanju sa sirovinama i proizvodima čija su gospodarstva priznata slobodnima od trihineloze moraju izvijestiti mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta o svakom neispunjavanju zahtjeva koji su opisani u Poglavlju I. i II. Dio B Privitak IV. ovoga Pravilnika kao i o svim promjenama koje mogu utjecati na status gospodarstva slobodnog od trihineloze.

Članak 11.

(Službena kontrola nad gospodarstvima slobodnima od trihineloze)

- Mjerodavno veterinarsko inspeksijsko tijelo entiteta i Brčko Distrikta provodi redovite službene kontrole nad gospodarstvima priznatima slobodnim od trihineloze.
- Učestalost službenih kontrola određuje se na temelju procjene rizika, uzimajući u obzir pojavljivanje trihineloze u domaćih i divljih životinja, prethodne nalaze, zemljopisno područje, prijemljivost životinjskih vrsta, način uzgoja životinja, veterinarski nadzor i pravilno postupanje vlasnika gospodarstva.
- Sve rasplodne krmače i nerastovi koji dolaze iz gospodarstava slobodnih od trihineloze moraju biti pregledani sukladno članku 3. stavak (1) ovoga Pravilnika.

Članak 12.

(Programi monitoringa)

- Učestalost pretraživanja, broj životinja koje će se pretražiti i plan uzorkovanja sadržani su u programu monitoringa. Uzorci mesa moraju biti prikupljeni i pretraženi na prisustvo *Trichinella* sukladno Poglavlju I. ili II. Privitak I. ovoga Pravilnika.
- Program monitoringa može uključiti serološke metode kao dodatne metode pretrage, ako su prethodno validirane od strane referentnog laboratorija Europske unije/OIE.

Članak 13.

(Opozivanje službeno priznatog statusa gospodarstava slobodnih od trihineloze ili regija sa zanemarivim rizikom od trihineloze)

- (1) Kada se kod domaće svinje ili neke druge životinjske vrste prijemljive na trihinelozu, a podrijetlom iz službeno priznatih gospodarstava slobodnih od trihineloze, dokaže prisustvo *Trichinelle*, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta bez odgode:
 - a) opoziva službeno priznati status gospodarstva slobodnog od trihineloze;
 - b) naređuje pretraživanje svih domaćih svinja nakon klanja sukladno članku 2. stavak (1) ovoga Pravilnika i serološko pretraživanje svih živih životinja prijemljivih na trihinelozu metodom koja je prethodno validirana od strane referentnog laboratorija Europske unije/OIE;
 - c) utvrđuje sljedivost i naređuje pretraživanje i testiranje svih rasplodnih životinja koje su dovedene na gospodarstvo i ukoliko je moguće, svih onih koje su napustile gospodarstvo u posljednjih 6 mjeseci od pozitivnog nalaza. Uzorci mesa moraju biti prikupljeni i pretraženi na prisutnost *Trichinella* koristeći metode pretraživanja iz Poglavlja I. i II. Pravitak I. ovoga Pravilnika. Serološki test može se koristiti nakon što je validiran od strane referentnog laboratorija Europske unije/OIE;
 - d) u najvećoj mogućoj mjeri, utvrđuje puteve širenja invazije prometom mesa svinja zaklanih u razdoblju koje je prethodilo pozitivnom nalazu;
 - e) izvještava Ured;
 - f) naređuje provođenje epidemiološkog istraživanja u svrhu otkrivanja izvora invazije;
 - g) naređuje učestalije pretraživanje u sklopu programa monitoringa pod uvjetima iz članka 11. ovoga Pravilnika;
 - h) naređuje odgovarajuće mjere kada se invadirani trup ne može identificirati u klaonici, koje uključuju:
 - 1) povećavanje veličine svakog uzorka mesa sa sumnjivih trupova, ili
 - 2) proglašavanje trupova neprikladnim za prehranu ljudi, i
 - 3) poduzimanje odgovarajućih mjera za uništavanje sumnjivih trupova ili njihovih dijelova te onih u kojima su utvrđene *Trichinelle*.
- (2) Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta opoziva status gospodarstva ili kategorije gospodarstva slobodnih od trihineloze kada:
 - a) bilo koji od zahtjeva opisanih u Poglavlju I. ili II. Pravitak IV. ovoga Pravilnika nije više u potpunosti ispunjen;
 - b) rezultati seroloških pretraga ili nalazi dobiveni nakon pretrage uzoraka mesa zaklanih svinja pokazuju da se gospodarstvo ili kategorije gospodarstva ne mogu više smatrati slobodnima od trihineloze.
- (3) Kada rezultati programa monitoringa ili monitoringa divljači pokazuju da se regija više ne može smatrati regijom sa zanemarivim rizikom od trihineloze u domaćih svinja, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta opoziva to područje s liste, o čemu obavještava Ured.
- (4) Nakon opoziva, gospodarstva mogu biti ponovno proglašena slobodnim od trihineloze kada su uklonjene nepravilnosti i u potpunosti ispunjene odredbe iz Poglavlja II. Dio A Pravitak IV. ovoga Pravilnika, što utvrđuje mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta.

POGLAVLJE III. UVOZ

Članak 14.

(Veterinarski uvjeti za uvoz)

- (1) Meso životinja prijemljivih na *Trichinelle* koje sadrži popriječno-prugaste mišiće može se uvoziti na područje Bosne i Hercegovine ako je bilo pretraženo na *Trichinellu* prije izvoza.

- (2) Pretraživanje iz stavka (1) ovog članka može se obaviti sukladno članku 3. ovoga Pravilnika na cijelom trupu ili ako to nije moguće na svakoj polovici trupa, četvrtini, dijelu ili komadu trupa.

Članak 15.

(Iznimke)

- (1) Meso domaćih svinja može se uvoziti u Bosnu i Hercegovinu bez pretrage obavljene na način kako je to propisano člankom 14. ovoga Pravilnika pod uvjetom da dolazi sa gospodarstva, s područja zemlje izvoznice koje je službeno priznato od Europske unije kao slobodno od trihineloze na temelju zahtjeva mjerodavnog tijela te zemlje i s priloženim izvješćem Uredu koji dokazuje da su ispunjeni zahtjevi iz Poglavlja I. Pravitak IV. ovoga Pravilnika.
- (2) Meso domaćih svinja može se uvoziti bez pretrage obavljene na način kako je to propisano člankom 14. ovoga Pravilnika, pod uvjetom da je prethodno podvrgnuto postupku zamrzavanja sukladno Pravitku I. ovoga Pravilnika, a pod nadzorom mjerodavnog tijela zemlje izvoznice.

Članak 16.

(Dokumentacija)

- (1) Međunarodni veterinarski certifikat koji prati pošiljku mesa pri uvozu kako je navedeno u članku 14. ovoga Pravilnika mora sadržavati izjavu službenog veterinara kojom se potvrđuje:
 - a) da je meso pretraženo u zemlji izvoznici sukladno članku 14. ovoga Pravilnika; ili
 - b) da meso udovoljava zahtjevima iz članka 15. st. (1) ili (2) ovoga Pravilnika.
- (2) Certifikat koji prati pošiljku mora biti u originalu, osim ako drugačije ne odobri Ured.

POGLAVLJE IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

(Prijelazne odredbe)

- (1) Na području Bosne i Hercegovine za pretragu se može koristiti samo referentna metoda iz Pravitka I. ovoga Pravilnika.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, trihineloskopija opisana u Poglavlju III. Pravitak I. ovoga Pravilnika za pretragu domaćih i divljih svinja u iznimnim slučajevima uz odobrenje mjerodavnog veterinarskog inspekcijskog tijela entiteta i Brčko Distrikta može se koristiti do 30. 09. 2011. godine, i to u slučaju kada:
 - a) pojedinačni trupovi na koje se odnosi članak 3. ovoga Pravilnika moraju biti pretraženi pojedinačno u objektu u kojemu se kolje najviše 15 domaćih svinja na dan ili 75 domaćih svinja tjedno ili koji priprema za stavljanje na tržište do 10 divljih svinja na dan, i
 - b) metode pretraživanja navedene u Poglavlju I. i II. Pravitka I. ovoga Pravilnika nisu dostupne.
- (3) U slučaju uvoza pošiljki na područje Bosne i Hercegovine iz zemalja članica Europske unije priznaju se metode iz Poglavlja I. i II. Pravitak I. ovoga Pravilnika.

Članak 18.

(Privici)

Privici I. - IV. čine sastavni dio ovoga Pravilnika.

Članak 19.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od objave u "Službenom glasniku BiH".
- (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, članak 4., članak 5. stavak (3), čl. 6., 8. i 12. ovoga Pravilnika primjenjivat će se od 01.01.2013. godine.

VM broj 95/11
24. veljače 2011. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola Špirić, v. r.

PRIVITAK I.
METODE PRETRAŽIVANJA
POGLAVLJE I.

REFERENTNA METODA PRETRAŽIVANJA

Umjetna probava zbirnih uzoraka uz korištenje magnetske miješalice

1. Za obavljanje pretrage koristi se slijedeća oprema, pribor i kemikalije:

- a) Pinceta i nož ili makaze za rezanje uzoraka,
- b) Podlošci razdijeljeni na 50 odvojenih prostora od kojih svaki sadrži najmanje 2g mesa ili druga oprema koja u potpunosti osigurava sljedivost uzoraka,
- c) Sjeckalica za meso s prikladnim oštrocima. Ako je uzorak veći od 3 g koristi se uređaj za mljevenje mesa sa otvorima veličine 2 do 4 mm ili makaze. Zamrznuto meso ili jezik (nakon uklanjanja površinskog vezivno-tkivnog sloja koji se ne može probaviti) usitnjava se u uređaju za mljevenje mesa. Od zamrznutog mesa ili jezika uzima se znatno veći uzorak,
- d) Magnetske miješalice s termostatski kontroliranim pločom za zagrijavanje i štapićima za miješanje presvučenim teflonom, duljine približno 5 cm,
- e) Konični stakleni separator s ljevkom zapremine od najmanje 2 litre, po mogućnosti s ugrađenim sigurnosnim teflonskim ventilom,
- f) Stalci, prsteni i stezaljke,
- g) Sito vanjskog promjera 11 cm, s mrežicom od nehrđajućeg čelika čiji su otvori promjera 180 µm,
- h) Lijevci unutarnjeg promjera ne manjeg od 12 cm, za potporu sita,
- i) Staklena posuda zapremine 3 litre,
- j) Stakleni mjerni cilindri zapremine od 50 do 100 ml ili kivete za centrifugiranje,
- k) Trihineloskop s horizontalnim stolićem ili binokularni mikroskop s vlastitim izvorom svjetlosti čiji se intenzitet može prilagoditi,
- l) Petrijeve posude promjera 9 cm (za uporabu s binokularnim mikroskopom) s označenim poljima veličine 10×10 mm,
- m) Posuda za brojanje ličinki (za uporabu s trihineloskopom), izrađena od akrilnih ploča debljine 3 mm, na slijedeći način:
 - dno posude ima dimenzije 180×40 mm i iscrtano je u kvadrate,
 - dimenzije stranica su 230×20 mm,
 - dimenzije ruba su 40×20 mm. Dno i rubovi se moraju umetnuti između stranica, tako da se na rubovima formiraju dvije male ručke. Gornja strana dna mora biti izdignuta 7 do 9 mm iznad baze okvira kojeg čine stranice i rubovi. Ovi se dijelovi moraju zalijepiti ljepljivom prikladnom za taj materijal,
- n) Aluminijska folija,
- o) 25 % klorovodična kiselina,
- p) Pepsin aktivnosti 1:10000 NF (US National Formulary) što odgovara 1:12 500 BP (British Pharmacopeia) i 2000 FIP (Federation internationale de pharmacie) ili stabilizirani tekući pepsin s najmanje 660 European Pharmacopoeia jedinica/ml,
- q) Voda za piće zagrijana na 46 - 48 °C,
- r) Vaga s najvećim dozvoljenim odstupanjem od 0,1 g,
- s) Metalne posude zapremine 10 do 15 litara za sakupljanje korištenog probavnog soka,
- t) Pipete različite zapremine/veličine (1, 10 i 25 ml) i pipetori,
- u) Termometar s mjernim rasponom od 1 - 100°C, s točnošću od 0,5 °C,
- v) Sifon/odvod za vodu.

2. Prikupljanje i količina uzoraka za umjetnu probavu:

- a) u slučaju uzorkovanja trupova domaćih svinja, uzorak uzet s korijena dijafragme, na prijelazu mišićnog u tetivasti dio mora težiti najmanje 1 g. Mogu se koristiti posebna kliješta za uzimanje uzoraka s osiguranom točnošću od 1,00 do 1,15 g.
U slučaju rasplodnih krmača i nerastova mora se uzeti uzorak težine najmanje 2 g sa korijena dijafragme, na prijelazu mišićnog u tetivasti dio.
U nedostatku korijena dijafragme, mora se uzeti dvostruko teži uzorak od 2 g (ili 4 g u slučaju rasplodnih krmača i nerastova) s rebrenog ili prsnog dijela dijafragme ili sa žvakaćih mišića (m.masseter), jezika ili trbušnih mišića,
- b) za meso rasječeno u komade mora se uzeti uzorak težine od najmanje 5 g popriječno- prugastih mišića sa što manje masnog tkiva, po mogućnosti što bliže kosti ili fasciji. Ako meso nije namijenjeno kuhanju ili bilo kojim drugom načinu prerade mora se uzeti uzorak mesa iste količine,
- c) Ako se radi o zamrznutim uzorcima, mora se uzeti najmanje 5 g popriječno-prugastog mišićnog tkiva za pretragu.
Uzorci ne smiju sadržavati masno i vezivno tkivo.
Posebnu pažnju je potrebno obratiti kod uzimanja uzorka mišićnog tkiva jezika, kako bi se izbjegla kontaminacija s površinskog sloja, koji je neprobavljiv i može otežati pretragu sedimenta.

3. Postupak izvođenja

- I. Zbirni uzorak (u ukupnoj količini od 100 g uzorka)
 - a) 16 ± 0,5 ml klorovodične kiseline dodaje se u posudu zapremine 3 L u kojoj se nalazi 2 L prethodno zagrijane vode za piće (46-48°C) i magnetni štapić. Posuda se stavlja na već zagrijanu magnetsku miješalicu,
 - b) Mješavini vode i kiseline dodaje se 10 ± 0,2 g pepsina ili 30 ± 0,5 ml tekućeg pepsina,
 - c) 100 grama mišićnog tkiva prikupljenog sukladno točki 2. ovoga Poglavlja usitnjava se u uređaju za usitnjavanje,
 - d) Tako usitnjeno meso prebacuje se u posudu zapremine 3 L koja sadrži vodu, pepsin i klorovodičnu kiselinu,
 - e) Nož uređaja za usitnjavanje se više puta uranja u posudu s probavnim sokom, a posuda u kojoj se usitnjavalo meso se ispire s malom količinom probavnog soka kako bi se odstranilo meso koje prijanja,
 - f) Posuda se prekriva aluminijskom folijom,
 - g) Magnetska miješalica podešava se tako da održava stalnu temperaturu od 44-46 °C i rotaciju na dovoljno velikoj brzini da se stvori duboki vir, a da pritom da ne izlazi ili prska iz posude,
 - h) Umjetna probava traje 30 minuta, odnosno onoliko koliko je potrebno da se razgrade najmanji dijelovi tkiva, a najviše 60 minuta ako se probavlja jezik i mišićno tkivo divljači. Rad miješalice se zaustavlja te se sadržaj prelijeva kroz sito u taložni lijevak (separator),
 - i) Probava se smatra uspješnom kada na situ ne zaostaje više od 5% ukupne količine tkiva,
 - j) Sadržaj u lijevku se taloži 30 minuta,
 - k) Nakon 30 minuta, iz taložnog lijevka brzo se odlije 40 ml tekućine u mjerni cilindar ili kivetu za centrifugiranje,
 - l) Probavni sok i ostali tekući otpad se čuvaju do dobivanja rezultata pretrage,
 - m) 40 ml uzorka ostavi se da odstoji 10 minuta. Zatim se 30 ml površinskog sloja tekućine pažljivo odstrani isisavanjem,
 - n) Preostali uzorak sedimenta od 10 ml izlije se u posudu za brojanje ličinki ili u Petrijevu posudu,
 - o) Mjerni cilindar ili kiveta za centrifugiranje naknadno se ispire sa ne više od 10 ml vode za piće, te se dodaje prethodno uzetom uzorku u Petrijevoj posudi ili posudi za brojanje ličinki. Nakon toga uzorak se pretražuje

triheloskopom ili binokularnim mikroskopom pod povećanjem od 15-20 puta. Dozvoljeno je pretraživanje uporabom drugih tehnika pod uvjetom da je dokazano da daju jednako dobre ili bolje rezultate od uobičajenih tehnika pretrage, a ukoliko su provjerene na pozitivnim kontrolnim uzorcima. U svim slučajevima sumnjivog nalaza, te u slučajevima pojave parazitima sličnih oblika mora se koristiti veće povećanje (60-100 puta),

- p) Uzorci dobiveni umjetnom probavom moraju se pregledati čim su gotovi. Pretraga se ni u kom slučaju ne smije odgoditi za slijedeći dan.

Ako se sadržaj ne pregleda u roku 30 minuta, potrebno ga je razbistriti na slijedeći način: dobiveni uzorak od 40 ml naljeva se u mjerni cilindar i pusti odstajati 10 min. Potom se površinski sloj od oko 30 ml tekućine odstrani isisavanjem. Preostala zapremina od 10 ml nadopuni se s 30 ml vode za piće. Nakon daljnjeg taloženja, u trajanju 10 minuta, 30 ml površinskog sloja tekućine odstranjuje se isisavanjem. Preostalih 10 ml sedimenta pretražuje se u Petrijevoj posudi ili u posudi za brojanje ličinki. Mjerni cilindar ispire se s 10 ml vode za piće te se ispirak dodaje prethodno odvojenom uzorku koji se nalazi u Petrijevoj posudi ili posudi za brojanje ličinki.

Ako se kod pretraživanja utvrdi da sediment nije bistar, uzorak se mora izliti u mjerni cilindar i nadoliti do 40 ml vode za piće, te se ponavlja prethodno opisani postupak. Ovaj postupak se može ponoviti 2-4 puta, dok uzorak ne postane dovoljno bistar za dobivanje pouzdanih rezultata pretraživanja.

II. Uzorci manji od 100 g

Ako je potrebno zbirnom uzorku od 100 g može se dodati do 15 g i pretražiti zajedno s tim uzorkom sukladno točki 3. I. ovoga Poglavlja.

Ako je uzorak veći od 15 g mora se pregledati kao zasebni uzorak.

Za zbirne uzorke do 50 g, probavna tekućina i ostali sastojci mogu se smanjiti na 1 L vode, 8 ml klorovodične kiseline i 5 g pepsina.

III. Pozitivni ili sumnjivi rezultati

U slučaju pozitivnog ili sumnjivog nalaza zbirnog uzorka, uzima se daljnjih 20 g od svake svinje sukladno točki 2. podtočki a) ovoga Poglavlja.

Uzorci od po 20 g od 5 svinja pretražuju se kao zbirni uzorak ranije opisanom metodom. Na ovaj način pretražuju se uzorci iz 20 skupina od po 5 svinja.

Kada se *Trichinella* dokaže u zbirnom uzorku od 5 svinja, uzimaju se dodatni uzorci od 20 g od svake pojedine svinje iz te skupine, i svaki od njih mora se pregledati posebno, uporabom prethodno opisane metode.

Paraziti se čuvaju u 90 postotnom etilnom alkoholu u svrhu konzerviranja i identifikacije na razini vrste u referentnom laboratoriju Europske unije/OIE ili u referentnom laboratoriju Bosne i Hercegovine.

Nakon prikupljanja parazita, pozitivne tekućine (probavni sok, površinski sloj tekućine, ispirci, i dr.) moraju se dekontaminirati zagrijavanjem na najmanje 60°C.

POGLAVLJE II.

EKVIVALENTNE METODE

A. MEHANIČKA METODA PROBAVE ZBIRNOG UZORKA/TEHNIKA SEDIMENTACIJE

1. Uredaji i reagensi

- nož ili makaze za rezanje uzoraka,
- podlošci podijeljeni na 50 kvadrata, od kojih se u svaki može staviti uzorak od oko 2 g mesa, ili slična oprema koja u potpunosti osigurava sljedivost uzoraka,
- uredaj za mljevenje mesa ili električna sjeckalica,
- miješalica tipa Stomacher lab-blender 3500 termo model,
- plastične vrećice prikladne za Stomacher lab-blender,

- konični separatori zapremine od najmanje 2 litre, po mogućnosti opremljeni teflonskim sigurnosnim čepovima,
- stalci, prsteni i stezaljke,
- sita vanjskog promjera 11 cm, sa mrežicom od nehrđajućeg čelika čiji su otvori promjera 180 mikrometara,
- lijevci s unutarnjim promjerom od najmanje 12 cm, za potporu sita,
- stakleni mjerni cilindri zapremine 100 ml,
- termometar s mjernim rasponom od 1 - 100°C, s točnošću od 0,5 °C,
- naprava za vibriranje (tresenje), npr. električni aparat za brijanje bez glave,
- sklopka koja se uključuje i isključuje u razmacima od jedne minute,
- triheloskop s vodoravnom pločom ili binokularni mikroskop s izvorom svjetlosti čiji se intenzitet može podešavati,
- posuda za brojanje ličinki i veći broj Petrijevih posuda promjera 9 cm, kao u Poglavlju I. točka 1. podtočka l) i m) ovoga Priloga,
- 17,5 % klorovodična kiselina,
- pepsin aktivnosti 1:10 000 NF (US National Formulary), što odgovara 1:12 500 BP (British Pharmacopoeia) i 2 000 FIP (Fédération internationale de pharmacie), ili stabilizirani tekući pepsin s najmanje 660 European Pharmacopoeia jedinica/ml,
- veći broj posuda zapremine 10 litara za dekontaminaciju uređaja formalinom te za preostali probavni sok korišten za probavu invadiranog mesa,
- vaga s točnošću od najmanje 0,1 g.

2. Sakupljanje uzoraka za probavu

Kako je navedeno u Poglavlju I. točka 2. ovoga Priloga.

3. Postupak

I. MLJEVENJE

Ako se uzorci mesa prethodno usitne u stroju za mljevenje mesa, poboljšava se kvaliteta probave. Kada se koristi električna mješalica, ista se uključuje tri do četiri puta, u trajanju od jedne sekunde.

II. POSTUPAK PROBAVE

Postupak se može provoditi na zbirnim uzorcima od 100 g mesa (istodobno 100 g uzoraka) ili na uzorcima manjim od 100 g mesa.

- Zbirni uzorci (100 g uzoraka istodobno)
 - Na uređaj Stomacher lab-blender 3500 stavlja se dvostruka plastična vrećica. Temperatura se podešava na 40 do 41 °C,
 - U unutarnju plastičnu vrećicu ulije se jedna i po litra prethodno zagrijane vode na 40 do 41 °C,
 - Vodi u vrećici dodaje se 25 ml 17,5 % klorovodične kiseline,
 - Tome se doda 100 uzoraka od kojih je svaki težak oko 1 g (na temperaturi od 25 do 30 °C), te koji su uzeti na način kao što je to opisano u točki 2. ovoga Dijela,
 - Na kraju se dodaje 6 g pepsina ili 18 ml tekućeg pepsina. Ovaj se redoslijed mora strogo poštivati kako bi se izbjegla razgradnja pepsina,
 - Stomacher "miješa" sadržaj vrećice tijekom 25 minuta,
 - Plastična vrećica se vadi iz Stomachera i probavni sok s razgrađenim mesom se filtrira kroz sito u laboratorijsku čašu zapremine 3 litre,
 - Plastična vrećica se ispire s oko 100 ml vode. Ispirkom se dalje ispire sito i na kraju dodaje filtratu unutar laboratorijske čaše,
 - Zbirnom uzorku od 100 pojedinačnih uzoraka može se dodati do 15 pojedinačnih uzoraka i pregledati zajedno s zbirnim uzorkom od 100 uzoraka.
- Manji zbirni uzorci (manje od 100 g uzoraka)

- Na uređaj Stomacher lab-blender 3500 stavlja se dvostruka plastična vrećica. Temperatura se podešava na 40 do 41 °C,
- Probavni sok se priprema miješanjem oko jedne i po litre vode i 25 ml 17,5 % klorovodične kiseline. Tome se dodaje 6 g pepsina i sve se pomiješa pri temperaturi od 40 do 41 °C. Ovaj se redoslijed mora strogo poštivati kako bi se izbjegla razgradnja pepsina,
- Od probavnog soka se odvoji količina koja odgovara omjeru od 15 ml po gramu uzorka (npr. za 30 uzoraka potrebno je 450 ml, 30x15 ml). Probavni sok se stavlja u unutarnju od dvije plastične vrećice zajedno s uzorcima mesa od 1 g (pri temperaturi od 25 do 30 °C) sakupljenim sukladno točki 2. ovoga Dijela,
- U vanjsku se vrećicu ulijeva voda zagrijana na oko 41 °C, tako da ukupna zapremina vrećica iznosi jednu i po litru. U Stomacheru se sadržaj vrećice miješa tijekom 25 minuta,
- Plastična vrećica se izvadi iz Stomachera. Probavljeni sadržaj se filtrira kroz sito u laboratorijsku čašu zapremine od 3 litre,
- Plastična vrećica se ispire s oko 100 ml vode (na 25 do 30 °C), koja se kasnije koristi i za ispiranje sita i dodaje filtratu u laboratorijskoj čaši.

III. SAKUPLJANJE LIČINKI SEDIMENTACIJOM

- Probavljenom sadržaju se dodaje led (300 do 400 g ledenih listića ili zdrobljenog leda), tako da se zapremina poveća na oko 2 litre. Probavljeni sadržaj se miješa dok se ne otopi led. U slučaju manjih zbirnih uzoraka (vidjeti točku II. podtočka b) ovoga Dijela) količina leda se proporcionalno smanjuje,
- Rashlađeni probavljeni sadržaj se prenosi u separator zapremine 2 litre, koji je opremljen napravom za vibraciju (tresenje),
- Sedimentacije traje 30 minuta i to s prekidima, tj. izmjenjuju se jedna minuta tresenja i jedna minuta pauze,
- Nakon 30 minuta, 60 ml taloga brzo se odlije u mjerni cilindar od 100 ml (nakon uporabe ispere se otopinom deterdženta),
- 60 ml sedimenta se ostavi da odstoji 10 minuta, a zatim se gornji sloj tekućine pažljivo izdvoji usisavanjem, na način da ostane zapremina od 15 ml koja će se pretražiti na prisutnost ličinki,
- Za usisavanje se može uporabiti i brizgalica za jednokratnu uporabu, opremljena plastičnom cjevčicom. Dužina te cjevčice mora biti tolika, da kada se krilca brizgalice postave na rub mjernog cilindra, u cilindru ostane netaknuto 15 ml tekućine,
- Preostalih 15 ml prenosi se u posudu za brojanje ličinki ili u dvije Petrijeve posude te se pretražuje trihineloskopom ili binokularnim mikroskopom,
- Mjerni cilindar ispire se s 5 do 10 ml vode za piće. Dobiveni ispirak dodaje se sadržaju za pretragu,
- Sediment se mora pretražiti čim je pripremljen. Ni u kojem se slučaju pretraga ne smije odgoditi za slijedeći dan.

Ako sediment nije dovoljno bistar ili se ne pretraži u roku od 30 minuta potrebno ga je razbistriti na slijedeći način:

- ukupna količina sedimenta od oko 60 ml izlijeva se u mjerni cilindar i ostavi da odstoji 10 minuta; potom se usisavanjem otklanja 45 ml gornjeg sloja tekućine. Preostalih 15 ml tekućine se nadopunjava s 45 ml vode za piće,
- nakon daljnjeg sedimentiranja tijekom 10 minuta, opet se usisa gornji sloj tekućine (oko 30 ml). Preostalih 15 ml koji se koriste za pretragu ulijevaju se u Petrijevu posudu ili u posudu za brojanje ličinki,
- mjerni cilindar ispire se s 10 ml vode za piće. Ispirak se dodaje prethodno pripremljenom sedimentu koji će se

pretražiti u Petrijevoj posudi ili u posudi za brojanje ličinki.

IV. POZITIVNI ILI SUMNJIVI REZULTATI PRETRAGE

U slučaju pozitivnog ili sumnjivog rezultata pretrage primjenjuju se odredbe utvrđene u Poglavlju I. točka 3. III. ovoga Privitka.

B. MEHANIČKA METODA UMJETNE PROBAVE SKUPNOG UZORKA/TEHNIKA "IZDVAJANJA NA FILTRU"

1. Uređaji i reagensi

Kako je navedeno u Poglavlju II. Dio A točka 1. ovoga Privitka.

Dodatna oprema:

- a) Gelmanov separator zapremine 1 litre, opremljen držačem za filter (promjer 45 mm),
- b) filtarske ploče koje se sastoje od okrugle mreže izrađene od nehrđajućeg čelika s porama od 35 mikrometara (promjer ploče: 45 mm), dva gumena prstena debljine 1 mm (promjer vanjskog prstena: 45 mm; promjer unutarnjeg prstena: 38 mm), s tim da se okrugla mreža postavlja između dva gumena prstena i za njih pričvršćuje dvokomponentnim ljepljivom prikladnim za ljepljenje oba materijala,
- c) Erlenmeyerova tikvica zapremine 3 litre, opremljena postraničnom cjevčicom za usisavanje,
- d) filtarska pumpa,
- e) plastične vrećice, zapremine od najmanje 80 ml,
- f) naprava za plombiranje plastičnih vrećica,
- g) renilaza jakosti 1: 150 000 Sokslet jedinica po gramu.

2. Sakupljanje uzoraka

Kako je navedeno u Poglavlju I. točka 2. ovoga Privitka.

3. Postupak

I. MLJEVENJE

Ako se uzorci mesa prethodno usitne u uređaju za mljevenje mesa, poboljšava se kvaliteta probave. Kada se koristi električna miješalica, ista se uključuje tri do četiri puta, u trajanju od jedne sekunde.

II. POSTUPAK PROBAVE

Ovaj se postupak može provoditi na zbirnom uzorku od 100 g (istodobno 100 g pojedinačnih uzoraka) ili na zbirnom uzorku manjem od 100 g.

- a) Zbirni uzorak od 100 g (istodobno 100 g pojedinačnih uzoraka)
Pogledati Poglavlje II. Dio A točka 3. II. podtočka a) ovoga Privitka.
- b) Manji zbirni uzorci (manje od 100 pojedinačnih uzoraka)
Pogledati Poglavlje II. Dio A točka 3. II. podtočka b) ovoga Privitka.

III. SAKUPLJANJE LIČINKI FILTRIRANJEM

- a) Probavljenom sadržaju se dodaje led (300 do 400 g ledenih listića ili zdrobljenog leda), tako da se zapremina poveća na oko 2 litre. Količina leda se proporcionalno smanjuje kada se probavlja manja količina uzoraka,
- b) Probavljeni sadržaj se miješa dok se ne otopi led. Rashlađeni sadržaj se ostavlja najmanje tri minute, koliko je potrebno da se ličinke sklupčaju,
- c) Gelmanov separator opremljen držačem za filter i diskom, stavlja se na Erlenmeyerovu tikvicu koja je povezana s crpkom filtra,
- d) Probavljeni sadržaj ulijeva se u Gelmanov separator i filtrira. Pred kraj filtriranja, prolaz tekućine kroz filter može se potpomoći usisavanjem pomoću pumpe. Usisavanje se mora prekinuti prije nego što filter postane suh, tj. kada u lijevku ostane 2 do 5 ml tekućine,
- e) Kada sva tekućina bude profiltrirana, disk s filterom se skida i stavlja u plastičnu vrećicu zapremine 80 ml zajedno sa 15 do 20 ml otopine renilaze. Otopina renilaze se priprema miješanjem 2g renilaze u 100 ml vode za piće,
- f) Plastična vrećica se dva puta plombira i postavlja između unutarnje i vanjske vrećice Stomachera,

- g) Stomacher se uključuje i ostavlja da usitnjava tri minute (npr. dok radi na potpunom ili nepotpunom uzorku),
- h) Nakon tri minute, plastična se vrećica, zajedno s diskom s filtrom i otopinom renilaze vadi iz Stomachera i otvara makazama. Tekući sadržaj se izlije u Petrijevu posudu ili u posudu za brojanje ličinki. Vrećica se ispiru sa 5 do 10 ml vode. Ispirak se dodaje u posudu za brojanje ličinki. Pretražuje se pomoću trihineloskopa, ili binokularnog mikroskopa,
- i) Dobiveni materijal se mora pretražiti odmah nakon pripreme. Ni u kojem se slučaju pretraga ne smije odgoditi za sljedeći dan.
- Napomena: Disk s filtrom se ne smije koristiti ako nije potpuno čist. Ne smije se dozvoliti da se nečisti disk s filtrom sasuš. Disk s filterom može se čistiti uranjanjem u otopinu renilaze tijekom noći. Prije uporabe pere se u svježoj otopini renilaze u Stomacheru.
- IV. POZITIVNI ILI SUMNJIVI REZULTATI PRETRAGE**
Kada je rezultat pozitivan ili sumnjiv, primjenjuju se odredbe navedene u Poglavlju I. točka 3. III. ovoga Privitka.
- C. METODA AUTOMATSKE UMJETNE PROBAVE ZA ZBIRNI UZORAK TEŽINE DO 35 g**
- 1. Uredaji i reagensi**
- Nož ili makaze za rezanje uzoraka,
 - Podlošci podijeljeni na 50 kvadrata, od kojih se u svaki može staviti uzorak od oko 2 g mesa, ili slična oprema koja u potpunosti osigurava sljedivost uzoraka,
 - Miješalica Trichomatic 35® s umetkom za filtriranje,
 - Klorovodična kiselina težine $8,5 \pm 0,5 \%$,
 - Prozirni polikarbonatni membranski filteri s promjerom od 50 mm i veličinom pora od 14 mikrona,
 - Pepsin aktivnosti 1:10 000 NF (US National Formulary), što odgovara 1:12 500 BP (British Pharmacopoea) i 2 000 FIP (Fédération internationale de pharmacie),
 - Vaga s točnošću od 0,1 g,
 - Pinceta s ravnim vrhovima,
 - Više mikroskopskih stakalaca s duljinom stranice najmanje 5 cm, ili više Petrijevih posuda s promjerom najmanje 6 cm, koji su s donje strane zašiljenim instrumentom iscrtani u kvadrate veličine 10×10 mm,
 - Binokularni mikroskop s izvorom svjetlosti (povećanje 15 do 60 puta) ili trihineloskop s vodoravnom pločom,
 - Posuda za prikupljanje otpadnih tekućina,
 - Veći broj posuda od 10 litara za dekontaminaciju uređaja, npr. pomoću formalina te za preostalu probavnu tekućinu kada je rezultat pretrage uzoraka pozitivan,
 - Termometar u rasponu od 1 do 100°C , s točnošću od $0,5^{\circ}\text{C}$.
- 2. Prikupljanje uzoraka**
Kako je navedeno u Poglavlju I. točka 2. ovoga Privitka.
- 3. Postupak**
- I. POSTUPAK PROBAVE**
- Umetak za filtriranje namješta se u miješalicu, spoji se odvodna cijev i postavi tako da se odljeva u posudu za otpad,
 - Kada se miješalica uključ, započinje grijanje,
 - Prije toga se otvara i zatvara donji ventil koji je smješten ispod reakcijske komore,
 - Tada se dodaje do 35 uzoraka od kojih je svaki težak oko 1 g (na temperaturi od 25 do 30°C), a koji su uzeti iz pojedinačnih uzoraka sukladno točki 2. ovoga Dijela. Potrebno je provjeriti da li su odstranjeni veći komadi tetiva, budući da oni mogu začepiti membranski filter,
 - Ulije se voda do ruba komore za tekućinu koja je spojena s miješalicom (oko 400 ml),
 - Ulije se oko 30 ml klorovodične kiseline ($8,5 \%$) do ruba manje, spojene komore za tekućinu,
 - Postavi se membranski filter ispod grubog filtra u držač uloška filtra,
 - Na kraju se dodaje 7 g pepsina ili 21 ml tekućeg pepsina. Ovaj se redoslijed mora strogo poštivati da bi se izbjegla razgradnja pepsina,
 - Zatvori se poklopac reakcijske komore i komore za tekućinu,
 - Odabere se vrijeme trajanja probave. Kratko vrijeme probave (5 minuta) postavlja se za svinje u normalnoj dobi za klanje dok se za druge uzorke postavlja dulje vrijeme (8 minuta),
 - Kada se uključ tipka za početak na miješalici, automatski počinje postupak pripreme i probave, nakon kojeg slijedi filtriranje. Nakon 10 do 13 minuta, postupak je završen i automatski se prekida,
 - Otvori se poklopac reakcijske komore nakon provjere da li je komora prazna. Ako je u komori ostalo pjene ili bilo koje druge probavne tekućine, potrebno je ponoviti postupak sukladno točki V. ovoga Dijela.
- II. PRIKUPLJANJE LIČINKI**
- Odstrani se držač filtra i prenese se membranski filter na stakalce ili Petrijevu posudu,
 - Membranski filter se pregleda binokularnim mikroskopom ili trihineloskopom.
- III. ČIŠĆENJE OPREME**
- U slučaju pozitivnog rezultata pretrage, napune se dvije trećine reakcijske komore miješalice klučalom vodom. Obična se voda za piće nalije u povezujuću komoru za tekućinu tako da pokrije donji senzor. Tada započinje automatsko čišćenje. Dekontaminira se držač filtra i sva druga oprema, npr. uporabom formalina,
 - Na kraju radnog dana, komora za tekućinu u miješalici se napuni vodom i propusti kroz standardni ciklus.
- IV. UPORABA MEMBRANSKOG FILTRA**
Svaki polikarbonatni membranski filter može se uporabiti najviše pet puta. Filter se nakon svake uporabe mora okrenuti. Osim toga, treba ga nakon svake uporabe provjeriti i utvrditi da nema oštećenja zbog kojih bi bio neprikladan za daljnju uporabu.
- V. METODA KOJA SE UPORABLJAVA KADA JE PROBAVA NEPOTPUNA I KADA SE NE MOŽE IZVESTI FILTRIRANJE**
Kada miješalica prođe kroz automatski ciklus sukladno Dijelu C točka 3. I. ovoga Poglavlja, otvori se poklopac reakcijske komore i provjeri da li je u komori ostalo pjene ili bilo kakve tekućine. U tom slučaju, potrebno je učiniti sljedeće:
- zatvori se donji ventil ispod reakcijske komore,
 - ukloni se držač filtra i prenese membranski filter na stakalce ili u Petrijevu posudu,
 - stavi se novi membranski filter u držač filtra i pričvrsti se držač filtra,
 - komoru miješalice za tekućinu napuni se vodom dok se ne pokrije donji senzor,
 - izvede se ciklus automatskog čišćenja,
 - kada je ciklus automatskog čišćenja gotov, otvori se poklopac reakcijske komore i provjeri da li ima preostale tekućine,
 - ako je komora prazna, izvadi se držač filtra i pomoću pincete prenese membranski filter na stakalce ili u Petrijevu posudu,
 - pregledaju se oba membranska filtra sukladno Dijelu C točki 3. II. ovoga Poglavlja. Ako se filteri ne mogu pregledati, ponovi se cijeli proces probave s duljim vremenom probave sukladno Dijelu C točki 3. I. ovoga Poglavlja.
- VI. POZITIVNI ILI SUMNJIVI REZULTATI**
Kada je rezultat pozitivan ili sumnjiv, primjenjuju se odredbe navedene u Poglavlju I. točka 3. II. ovoga Privitka.

POGLAVLJE III.
TRIHINELOSKOPSKI PREGLED

1. Uređaj

- a) Trihineloskop opremljen sijalicom sa žarnom niti koji ima povećanje od 30 - 40 puta i 80 do 100 puta ili binokularni mikroskop s vlastitim izvorom svjetlosti čiji se intenzitet može prilagoditi,
- b) Kompresor koji se sastoji od 2 staklene ploče (od kojih je jedno staklo podijeljeno u polja jednake površine),
- c) Male zakrivljene makaze,
- d) Male pincete,
- e) Nož za rezanje uzoraka,
- f) Obilježene posudice za odvojeno smještanje uzoraka,
- g) Kapaljka,
- h) Acetilna kiselina i otopina kalij hidroksida za prosvjetljivanje kalcifikata i razmekšavanje osušenog mesa.

2. Prikupljanje uzorka

U slučaju cijelih trupova, uzima se nekoliko uzoraka veličine lješnjaka od svake životinje;

- a) kod domaćih svinja, takvi se uzorci uzimaju iz oba potporna mišića s korijena dijafragme, na prijelazu mišićnog u tetivasti dio,
- b) kod divljih svinja, uzorci se uzimaju iz oba potporna mišića s korijena dijafragme, na prijelazu mišićnog u tetivasti dio, iz žvakaćih mišića, mišića donjeg dijela noge, međurebrenih mišića te jezičnih mišića, što je ukupno šest uzoraka od svake pojedine životinje,
- c) ukoliko neki mišići nisu dostupni, uzima se ukupno četiri uzorka iz mišića koji su na raspolaganju,
- d) kod rasječenog mesa, uzimaju se četiri uzorka tkiva popriječno-prugastih mišića, ako je moguće bez masti, veličine lješnjaka, s različitim mjestima, po mogućnosti u blizini kosti ili tetiva.

3. Postupak izvođenja

- a) Kompresor mora biti popunjen s $1,0 \pm 0,1$ g mesa, što odgovara 28 isječaka mesa veličine zrna zobi. Ako je neophodno treba pripremiti 2 kompresora s ukupno 56 isječaka veličine zrna zobi,
- b) Ako se raspolaže s oba mišićna dijela dijafragme domaće svinje, pregledavač mora uzeti s oba dijela uzorke, što ukupno iznosi 56 isječaka,
- c) Ako se raspolaže s jednim mišićnim dijelom korijena dijafragme, potrebno je pregledati 56 isječaka s različitim mjestima, ako je moguće na prijelazu mišićnog u tetivasti dio,
- d) Uzorke prikupljene s druga četiri mišića divlje svinje, potrebno je svaki izrezati u sedam isječaka, što ukupno iznosi 28 isječaka,
- e) Pregledavač mesa na prisustvo *Trichinella* komprimira 56 (ili 84) isječaka između staklenih ploča tako da su preparati jasni i pregledni,
- f) Ako je uzorak za pretraživanje suh i star, nužno ga je omekšati kroz 10 do 20 minuta prije komprimiranja u otopini kalij hidroksida i vode u omjeru 1: 2,
- g) Od svakog uzorka uzetog s komada mesa pregledavač mora pripremiti 14 preparata veličine zrna zobi, što ukupno iznosi 56 isječaka,
- h) Svako se polje mora pretražiti polagano i pažljivo, koristeći povećanje od 30 do 40 puta,
- i) Ukoliko se za vrijeme pretrage uoči sumnjivo područje, mora se pregledati pod najvećim povećanjem (80 do 100 puta),
- j) U slučaju nejasnog rezultata, pretraživanje se ponavlja na drugim uzorcima sve dok se ne dobije jasan rezultat. Trihineloskopski pregled mora trajati najmanje 6 minuta,
- k) Vrijeme predviđeno za pretragu ne uključuje vrijeme potrebno za prikupljanje i pripremu preparata,

- i) Osoba koja pregledava uzorke trihineloskopski ne smije pregledati više od 840 polja dnevno, što odgovara pretrazi 15 domaćih svinja ili 10 divljih svinja.

PRIVITAK II.**POSTUPCI ZAMRZAVANJA***A. Metoda zamrzavanja 1*

- a) Meso koje se već dopremi zamrznuto ostavlja se u takvom stanju,
- b) Tehnička oprema i napajanje rashladne prostorije energijom moraju biti takvi da osiguravaju vrlo brzo postizanje i održavanje potrebite temperature u svim dijelovima prostorije i mesa,
- c) Materijal u koji je meso zapakirano mora se prije zamrzavanja odstraniti, osim u slučajevima kada je meso u potpunosti na propisanoj temperaturi kad se doprema u rashladnu prostoriju, ili kada je meso pakirano tako da pakiranje ne sprečava postizanje propisane temperature u određenom vremenu,
- d) Pošiljke se u rashladnoj prostoriji moraju držati odvojeno i zaključano,
- e) Mora se voditi evidencija o danu i vremenu dopreme svake pošiljke u rashladnu prostoriju,
- f) Temperatura u rashladnoj prostoriji mora biti najmanje -25°C . Ona se mora mjeriti kalibriranim termo-električnim uređajima i trajno bilježiti. Ne smije se mjeriti izravno u dotoku hladnog zraka. Instrumenti se moraju čuvati zaključani. Temperaturne liste moraju uključivati relevantne podatke iz evidencije inspekcije koja se vodi kod dopreme te nadnevak i vrijeme započinjanja i završetka zamrzavanja, te se moraju čuvati godinu dana od primitka pošiljke,
- g) Meso promjera ili debljine do 25 cm mora biti zamrznuto neprekidno najmanje 240 sati, a meso promjera ili debljine između 25 i 50 cm mora biti zamrznuto neprekidno najmanje 480 sati. Postupak zamrzavanja ne smije se koristiti na mesu koje je većeg promjera ili debljine. Vrijeme zamrzavanja računa se od vremena kad je u rashladnoj prostoriji postignuta temperatura navedena u točki f) ovoga Dijela.

B. Metoda zamrzavanja 2

Primjenjuju se opće odredbe navedene u točkama a) do e) metode zamrzavanja 1 Dio A ovoga Privitka, uz primjenu slijedećih odnosa vremena i temperature:

- a) meso promjera ili debljine do 15 cm mora biti zamrznuto sukladno jednom od slijedećih odnosa vremena i temperature:
 - 20 dana pri -15°C ,
 - 10 dana pri -23°C ,
 - 6 dana pri -29°C ,
- b) meso promjera ili debljine između 15 cm i 50 cm mora biti zamrznuto sukladno jednom od slijedećih odnosa vremena i temperature:
 - 30 dana pri -15°C ,
 - 20 dana pri -25°C ,
 - 12 dana pri -29°C .

Temperatura u hladnjači ne smije biti viša od razine odabrane temperature inaktivacije. Temperatura se mora mjeriti kalibriranim termo-električnim uređajima i trajno bilježiti. Ne smije se mjeriti izravno u dotoku hladnog zraka. Instrumenti moraju biti zaključani. Temperaturne liste moraju uključivati relevantne podatke iz evidencije inspekcije koja se vodi kod dopreme, te nadnevak i vrijeme započinjanja i završetka zamrzavanja, te se moraju čuvati godinu dana od primitka pošiljke.

Kada se koriste tuneli za zamrzavanje, a ne slijede se dosljedno gore opisani postupci, subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora dokazati mjerodavnom veterinarskom inspekcijom tijelu entiteta i Brčko

Distrikta da je alternativna metoda učinkovita za uništavanje parazita *Trichinella* u svinjskom mesu.

C. Metoda zamrzavanja 3

Postupak se sastoji od komercijalnog suhog zamrzavanja ili zamrzavanja mesa uz određene odnose vremena i temperature, tako da se temperatura kontrolira u središtu svakog komada mesa.

- a) Primjenjuju se opće odredbe navedene u točkama a) do e) Dijela A ovoga Privitka metode 1 uz slijedeće odnose vremena i temperature:
 - 106 sati pri -18 °C,
 - 82 sata pri -21 °C,
 - 63 sata pri -23,5 °C,
 - 48 sati pri -26 °C,
 - 35 sati pri -29 °C,
 - 22 sata pri -32 °C,
 - 8 sati pri -35 °C,
 - 1/2 sata pri -37 °C,
- b) Temperatura se mora mjeriti kalibriranim termo-električnim uređajima i trajno bilježiti. Sonda termometra stavlja se u sredinu komada mesa koji ne smije biti tanji od najdebljeg komada mesa predviđenog za zamrzavanje. Taj se komad mesa mora staviti na najnepovoljnije mjesto u odnosu na postizanje odabrane temperature u rashladnoj prostoriji, koje nije u blizini opreme za hlađenje ili izravno u dotoku hladnog zraka. Instrumenti moraju biti zaključani. Temperaturne liste moraju uključivati relevantne podatke iz evidencije inspekcije koja se vodi kod dopreme te nadnevak i vrijeme započinjanja i završetka zamrzavanja, te se moraju čuvati godinu dana od primitka pošiljke.

PRIVITAK III.

PRETRAGA MESA DRUGIH VRSTA ŽIVOTINJA

Meso konja, meso divljači i druge vrste mesa koje bi mogle sadržavati *Trichinelle* moraju se pretražiti sukladno jednoj od metoda umjetne probave navedenih u Poglavljima I. ili II. Privitak I. ovoga Pravilnika, uz slijedeće promjene:

- a) uzorci težine najmanje 10 g uzimaju se iz jezičnog ili vanjskog žvakaćeg mišića (m. masseter) konja te iz prednje noge, jezika ili dijafragme divljih svinja,
- b) u slučaju kada mišići iz točke a) ovoga Privitka kod konja nedostaju, uzima se veći uzorak mišićnog dijela dijafragme na prijelazu u tetivasti dio. Sa ovog mišića mora biti odstranjeno vezivno i masno tkivo,
- c) najmanje 5 g uzorka probavlja se sukladno referentnoj metodi pretraživanja iz Poglavlja I. Privitak I. ovoga Pravilnika, ili sukladno ekvivalentnoj metodi iz Poglavlja II. navedenog Privitka. Za svaku probavu, ukupna težina mišića koji se pretražuje ne smije biti veća od 100 g prilikom pretraživanja metodom iz Poglavlja I. ovoga Pravilnika i metodama A i B iz Poglavlja II. ovoga Pravilnika, te od 35 g u slučaju pretraživanja metodom C iz Poglavlja II. ovoga Pravilnika,
- d) kada je utvrđena prisutnost *Trichinelle*, uzima se dodatnih 50 g uzorka za ponovno pretraživanje,
- e) ne dovodeći u pitanje pravila za očuvanje životinjskih vrsta, sve meso divljih životinja kao što su medvjedi, sisavci mesožderi (uključujući morske sisavce) i gmazovi, osim divljih svinja, mora se pretražiti uzimanjem 10 g uzorka mišića s predilekcionih mjesta, ili većeg uzorka ako takva mjesta nisu na raspolaganju. Predilekciona mjesta su:
 - kod medvjeda: dijafragma, žvakaći mišić (m. masseter) i jezik,
 - kod morža: jezik,
 - kod krokodila: žvakaći mišić (m. masseter), krilasti mišić (m. pterygoideus) i međurebreni mišići (mm. intercostales),

- kod ptica: mišići glave (npr. m. masseter i vratni mišići),
- f) Trajanje umjetne probave mora biti dovoljno da se osigura odgovarajuća probava tkiva ovih životinja, ali ne smije trajati dulje od 60 minuta.

PRIVITAK IV.

DETALJNI UVJETI ZA GOSPODARSTVA SLOBODNA OD TRIHINELOZE I ZA REGIJE SA ZANEMARIVIM RIZIKOM OD TRIHINELOZE

U smislu ovoga Priloga, izraz "kontrolirani uvjeti držanja u integriranom proizvodnom sustavu" označava vrstu uzgoja u kojemu se drže svinje u uvjetima koje subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima kontinuirano kontrolira u odnosu na hranu za životinje i držanje.

POGLAVLJE I.

OBVEZE SUBJEKTA U POSLOVANJU SA SIROVINAMA I PROIZVODIMA

- A. Subjekti u poslovanju sa sirovinama i proizvodima moraju zadovoljavati slijedeće zahtjeve, kako bi bili službeno priznati kao gospodarstva slobodna od trihineloze:
 - a) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora poduzeti sve praktične mjere predostrožnosti glede izgradnje i održavanja objekta kako bi se spriječio pristup glodavcima i drugim vrstama sisavaca te velikim mesožderim pticama u objekte u kojima se drže životinje,
 - b) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora primjenjivati program za kontrolu štetočina, posebice glodavaca, na efikasan način kako bi se spriječila invazija svinja. Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora voditi evidencije o provođenju tog programa kako to zahtijeva mjerodavno veterinarsko inspekcijsko tijelo entiteta i Brčko Distrikta,
 - c) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora osigurati da se sva hrana za životinje doprema iz registriranih objekata koji proizvode hranu za životinje sukladno važećim propisima,
 - d) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora hranu koja je namijenjena vrstama životinja prijemljivima za trihinelozu čuvati u zatvorenim silosima ili drugim spremištima u koje ne mogu prodrijeti glodavci. Sva ostala hrana za životinje mora se termički obraditi ili proizvesti i uskladišiti na način koji zahtijeva mjerodavno veterinarsko inspekcijsko tijelo entiteta i Brčko Distrikta,
 - e) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora osigurati da se uginule životinje sakupe i do uništenja uskladište u odgovarajuće spremnike sukladno posebnom propisu što je prije moguće, a najkasnije u roku od 24 sata od njihova uginuća. Uginule svinje se mogu sakupiti i do odlaganja uskladišiti na gospodarstvu u odgovarajući zatvoreni spremnik s uređajem za hlađenje ili rashladne prostorije,
 - f) Ukoliko se u blizini gospodarstva nalazi odlagalište smeća, subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima o tome mora obavijestiti mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta. Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta procjenjuje rizik i donosi odluku da li će gospodarstvo biti službeno priznato kao slobodno od trihineloze,
 - g) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora osigurati da su odojci i svinje koji se dopremaju na gospodarstvo, oprášeni i uzgajani u kontroliranim uvjetima držanja u integriranom proizvodnom sustavu,
 - h) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora osigurati označavanje svinja na način da se svakoj životinji može pratiti trag unatrag do gospodarstva rođenja,
- Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima može na gospodarstvo dopremiti nove životinje samo ako one

- dolaze iz gospodarstva sa službeno priznatim statusom slobodnih od trihineloze, ili
- ako ih prati međunarodni veterinarski certifikat ovjeren od strane mjerodavnog tijela zemlje izvoznice kojim se potvrđuje da životinje dolaze s gospodarstava sa službeno priznatim statusom slobodnog od trihineloze, ili
 - ako se te životinje drže izdvojene dok se ne dokaže da su rezultati serološke pretrage koju je odobrio referentni laboratorij Bosne i Hercegovine i referentni laboratorij Europske unije/OIE negativni. Uzimanje uzoraka za serološku pretragu može započeti tek nakon četiri tjedna od dopremanja na gospodarstvo,
- j) Subjekt u poslovanju sa sirovinama i proizvodima mora osigurati da niti jedna svinja namijenjena klanju ne izlazi izvan objekta za vrijeme trajanja cijelog proizvodnog procesa,
- k) Izlazak izvan objekta tijekom prvih nekoliko tjedana života, prije odbića, dopušta se ukoliko su zadovoljeni slijedeći uvjeti:
- ako u zemlji nije utvrđena invazija domaćih životinja *Trichinella* u posljednjih 10 godina,
 - ako postoji godišnji plan praćenja divljih životinja prijemljivih na trihinelozu. Program se temelji na procjeni rizika i provodi se na području koje je epidemiološki povezano sa zemljopisnim položajem posjeda koje je proglašeno slobodnim od trihineloze. Programom se pretražuju relevantne indikatorske vrste na temelju prethodnih nalaza. Učestalost *Trichinella* u indikatorskih vrsta mora biti manja od 0,5%,
 - kada su vani, životinje se moraju držati na propisno ograđenom prostoru,
 - mora se primjenjivati program nadzora iz članka 11. ovoga Pravilnika i osigurati učestaliji nadzor na uključenim gospodarstvima,
 - od svake krmače i nerasta koji se na gospodarstvu drže u svrhu rasploda, moraju se kod klanja uzimati uzorci za pretraživanje uporabom referentne metode otkrivanja opisane u Poglavlju I. Privitak I. ovoga Pravilnika ili uporabom ekvivalentnih metoda opisanih u Poglavlju II. Privitak I. ovoga Pravilnika, i
 - moraju se poduzeti mjere za sprečavanje pristupa velikim mesožderim ili svežderim pticama (npr. vrane, ptice grabljivice).
- B. Subjekti u poslovanju sa sirovinama i proizvodima gospodarstava slobodnih od trihineloze moraju obavijestiti mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta kada se više ne ispunjavaju zahtjevi iz Dijela A ovoga Poglavlja, ili u slučaju bilo kakve druge promjene koja bi mogla utjecati na status tog gospodarstva kao slobodnog od trihineloze.

POGLAVLJE II.

OBVEZE MJERODAVNOG TIJELA

- A. Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta u slučaju kada *Trichinella* u posljednjih 10 godina nije otkrivena kod domaćih svinja, može službeno priznati određeno gospodarstvo kao slobodno od trihineloze pod slijedećim uvjetima:
- a) ako su obavljena najmanje dva kontrolna pregleda tijekom 12 mjeseci koji prethode službenom priznavanju statusa gospodarstva da bi se provjerila usklađenost sa zahtjevima iz Poglavlja I. Dio A Privitak IV. ovoga Pravilnika, i
 - b) ako su tijekom posljednja 24 mjeseca prije priznanja, ili kroz dulje vremensko razdoblje ako mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta to smatra potrebitim, sve svinje koje se šalju na klanje pretražene kako bi se mjerodavnom tijelu entiteta i Brčko Distrikta dokazalo da je pretražen dovoljan broj životinja s tog gospodarstva uporabom jedne od metoda za dokazivanje *Trichinella*, opisanih u Poglavljima I. i II. Privitak I. ovoga Pravilnika, i
- c) ako su rezultati testova bili negativni, i
 - d) ako se primjenjuje program monitoringa divljači u cilju procjene rizika u onim područjima gdje je moguć kontakt divljih životinja i životinja s gospodarstva koja podnose zahtjev za službeno priznavanje statusa gospodarstva kao slobodnog od trihineloze, ovakav program monitoringa optimizira dokazivanje *Trichinella* primjenom najprikladnije indikatorske vrste životinje i metode pretrage, uzimanjem što većih uzoraka mesa i od što većeg broja životinja; paraziti dokazani kod divljih životinja identificiraju se, na razini vrsta u referentnom laboratoriju Europske unije/OIE ili u referentnom laboratoriju Bosne i Hercegovine; referentni laboratorij Europske unije/OIE može pomoći izradom standardiziranog protokola za program monitoringa divljih životinja. Za ispunjavanje zahtjeva navedenih u ovom dijelu, mogu se uporabiti ranije dobiveni podaci.
- B. Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta u slučaju kada *Trichinella* u posljednjih 10 godina nije otkrivena kod domaćih svinja, može službeno priznati određeno gospodarstvo kao slobodno od *Trichinelle* pod uvjetom da su ispunjeni zahtjevi iz Dijela A točka d) ovoga Poglavlja.
- C. Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta može odlučiti da službeno prizna kategoriju gospodarstva kao slobodne od trihineloze, kada su ispunjeni slijedeći uvjeti:
- a) svi zahtjevi navedeni u Poglavlju I. Dio A ovoga Privitka, osim točke k), koja se ovdje ne primjenjuje, i
 - b) kada u državi u posljednjih 10 godina nije otkrivena niti jedna autohtona invazija trihinelom kod domaćih životinja, tijekom kojih se provelo kontinuirano pretraživanje zaklanih svinja, tako da postoji najmanje 95 postotna pouzdanost dokazivanja svake invazije u uvjetima kada je učestalost *Trichinelle* veća od 0,0001 %, i
 - c) mora biti dostupan jasan opis kategorije gospodarstva, način uzgoja i uključene vrste životinja, i
 - d) mora se uspostaviti program monitoringa divljih životinja, na temelju procjene rizika, sukladno Poglavlju II. Dio A točka d) ovoga Privitka.
- D. Pored zahtjeva propisanih u Privitku IV. Pravilnika o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza, početno izvještavanje i daljnja godišnja izvještavanja moraju sadržavati slijedeće podatke:
- a) broj slučajeva (uvezenih ili autohtonih) oboljenja u ljudi, uključujući epidemiološke podatke,
 - b) rezultate pretraga na *Trichinellu* kod domaćih svinja koje nisu uzgojene u kontroliranim uvjetima držanja u integriranom proizvodnom sustavu; ovi rezultati moraju uključivati dob i spol invadiranih životinja, način uzgoja, vrstu provedene dijagnostičke metode, razinu invadiranosti (ako je poznat) i druge relevantne dodatne podatke,
 - c) rezultate pretraživanja na *Trichinellu* kod rasplodnih krmača i nerasta; rezultati moraju uključivati podatke navedene u točki b) ovoga Dijela,
 - d) rezultate pretraživanja trupova divljih svinja, konja, divljači i bilo kojih drugih indikatorskih vrsta životinja na *Trichinellu*,
 - e) rezultate seroloških testova kako je navedeno u članku 11. ovoga Pravilnika, čim referentni laboratorij Europske unije/OIE validira odgovarajuću metodu,
 - f) druge slučajeve kada se sumnja na *Trichinellu*, bilo uvezene ili autohtone, te sve relevantne laboratorijske rezultate,
 - g) detalje o svim pozitivnim rezultatima i vrstama *Trichinelle* verificiranih u referentnom laboratoriju Europske unije/OIE ili referentnom laboratoriju Bosne i Hercegovine,
 - i) što se tiče izvješća o gospodarstvima ili kategorijama gospodarstava službeno priznatih kao slobodna od trihineloze: podaci o broju gospodarstava slobodnih od

- trihineloze i sažeti rezultati službenih kontrola gospodarstava slobodnih od trihineloze, uključujući podatke o pravilnom postupanju vlasnika gospodarstava,
- j) što se tiče regija sa zanemarivim rizikom, dostavljaju se podaci o:
- programima monitoringa koji se provode sukladno članku 11. ovoga Pravilnika, ili ekvivalentni podaci,
 - programima monitoringa divljih životinja, koji se provode sukladno Dijelu A točka (d) ovoga Poglavlja, ili ekvivalentni podaci.

На основу члана 15. став 2. Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине, на 144. сједници одржаној 24. фебруара 2011. године, донио је

ПРАВИЛНИК

О НАЧИНУ ОБАВЉАЊА ПРЕТРАГЕ НА ПРИСУТНОСТ *TRICHINELLA* У МЕСУ

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

- (1) Овим Правилником прописују се методе претраживања на присутност *Trichinella* у месу, обавезе надлежних органа и субјеката у пословању са сировинама и производима животињског поријекла (у даљњем тексту: сировине и производи), додјеливање и опозивање здравствених статуса, ветеринарски услови за увоз те спровођење службених контрола и мониторинга трихинелозе.
- (2) За потребе овог Правилника појам *Trichinella* подразумијева ларве свих облика који припадају роду *Trichinella*.

Члан 2. (Надлежни органи)

Надлежни органи за спровођење овог Правилника су:

- а) Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине - Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Канцеларија);
- б) Надлежни органи ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Брчко Дистрикт) су надлежни органи дефинисани Законом о ветеринарству ("Службене новине Федерације БиХ", број 46/00), Законом о ветеринарству у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 42/08) и Законом о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02) у случају Брчко Дистрикта;
- ц) Надлежни ветеринарски инспекцијски органи ентитета и Брчко Дистрикта су надлежни органи дефинисани Законом о инспекцијама Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", број 69/05), Законом о инспекцијама Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 74/10) и Законом о инспекцијама Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко Дистрикта", број 24/08 и 25/08).

ГЛАВА II - ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА И СУБЈЕКТА У ПОСЛОВАЊУ СА СИРОВИНАМА И ПРОИЗВОДИМА

Члан 3. (Узорковање трупова)

- (1) Трупови домаћих свиња морају да буду системски узорковани у клаоницама, као дио пост мортем прегледа у сврху добијања прикладног узорка за претрагу. Узорак мора да буде узет са сваког трупа те претражен на присуство

Trichinella у лабораторијама, ветеринарским организацијама или клаоницама (у даљњем тексту: објекат) које испуњавају услове из члана 41. став (1) Одлуке о условима којима морају да удовољавају објекти за клање животиња, обраду, прераду и ускладиштење производа животињског поријекла ("Службени гласник БиХ", број 27/05), одређеним од надлежних органа ентитета и Брчко Дистрикта уз кориштење једне од следећих метода:

- а) референтне методе описане у Глави I Прилог I овог Правилника;
 - б) еквивалентне методе описане у Глави II Прилог I овог Правилника.
- (2) До добијања резултата претраге субјекат у пословању са сировинама и производима мора да осигура потпуну сљедивост, те да се придржава следећег:
 - а) трупови из става (1) овог члана могу да буду расјечени у највише шест дијелова у клаоници или расјекаоници у склопу клаонице;
 - б) изузетно од тачке а) овог става, након добијања одобрења надлежног ветеринарског инспекцијског органа ентитета и Брчко Дистрикта, трупови могу да буду расјечени у расјекаоници која је у склопу клаонице, или као одвојени објекат, уколико су обезбијеђени следећи услови:
 - 1) поступак расијецања мора да буде под надзором надлежног ветеринарског инспекцијског органа ентитета и Брчко Дистрикта,
 - 2) трупови или дијелови трупа могу да се отпремају само у једну расјекаоницу,
 - 3) расјекаоница мора да се налази на подручју Босне и Херцеговине,
 - 4) у случају позитивног налаза, сви дијелови трупа проглашавају се неприкладним за исхрану људи.
 - (3) Трупови коња, дивљих свиња и осталих узгојених или дивљих врста животиња пријемчивих на *Trichinella* морају да буду системски узорковани у клаоницама или објектима за обраду и расијецање дивљачи у склопу пост мортем прегледа.
 - (4) Узорковање из става (3) овог члана не мора се спроводити ако је надлежни ветеринарски инспекцијски орган ентитета и Брчко Дистрикта на основу процјене ризика утврдио да је ризик од трихинелозе за одређене узгојене или дивље врсте животиња занемарив.
 - (5) Узорак из става (3) овог члана узима се са сваког трупа и претражује у складу са Прилогом I и III овог Правилника у лабораторији, ветеринарским организацијама или клаоницама које испуњавају услове из члана 41. став (1) Одлуке о условима којима морају да удовољавају објекти за клање животиња, обраду, прераду и ускладиштење производа животињског поријекла, које је одредио надлежни орган ентитета и Брчко Дистрикта.

Члан 4. (Одступања)

- (1) Изузетно од члана 3. став (1) овог Правилника, месо домаћих свиња које је подвргнуто поступку замрзавања у складу са Прилогом II овог Правилника под надзором надлежног ветеринарског инспекцијског органа ентитета и Брчко Дистрикта, изузима се од претраге на *Trichinella*.
- (2) Изузетно од члана 3. став (1) овог Правилника, трупови и месо домаћих свиња које се држе искључиво за тов и клање изузимају се од претраге на *Trichinella* када животиње долазе:
 - а) са газдинства или категорије газдинства које је надлежни орган ентитета и Брчко Дистрикта службено признао као слободне од трихинелозе у складу са поступком наведеним у Глави II Прилог IV овог Правилника;
 - б) из регије за коју је ризик од трихинелозе код домаћих свиња службено потврђен као занемарив.
- (3) Када се примијени одступање наведено у ставу (2) овог члана надлежни ветеринарски инспекцијски орган ентитета и Брчко Дистрикта подноси Канцеларији годишњи